

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: gabriela.samanova@soc.cas.cz

Občané o členství České republiky v Evropské unii

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2010, v10-04</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>5. – 12. dubna 2010</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1053</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.79, PM.2, PM.73, PM.72, PM.69, PM.58, EU.1</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>29. dubna 2010</i>
<i>Zpracovali:</i>	<i>Gabriela Šamanová</i>

Jedním z témat zařazených do dubnového šetření Centra pro výzkum veřejného mínění byla Evropská unie, konkrétně spokojenost občanů s členstvím¹ a zda je členství vnímáno jako dobrá věc pro ČR². Rovněž byla zkoumána hloubka vztahu k Evropské unii měřena pocitem hrdosti³ a pocitem občanské příslušnosti k EU⁴. Zjišťován byl také vývoj životní úrovně v souvislosti se vstupem ČR do EU⁵ a názory na přijetí eura za měnu České republiky⁶.

¹ Znění otázky: „Jak jste spokojen s členstvím České republiky v Evropské unii?“ Varianty odpovědí: jste velmi spokojen; spíše spokojen; ani spokojen, ani nespokojen; spíše nespokojen; velmi nespokojen.

² Znění otázky: „Myslíte si, že členství České republiky v Evropské unii v současnosti je...“ Varianty odpovědí: dobrá věc; ani dobrá, ani špatná věc; špatná věc.

³ Znění otázky: „Cítíte se být hrdý na to, že jste občanem Evropské unie? Řekl byste, že...“ Varianty odpovědí: jste velmi hrdý; docela hrdý; ne příliš hrdý; vůbec na to nejste hrdý.

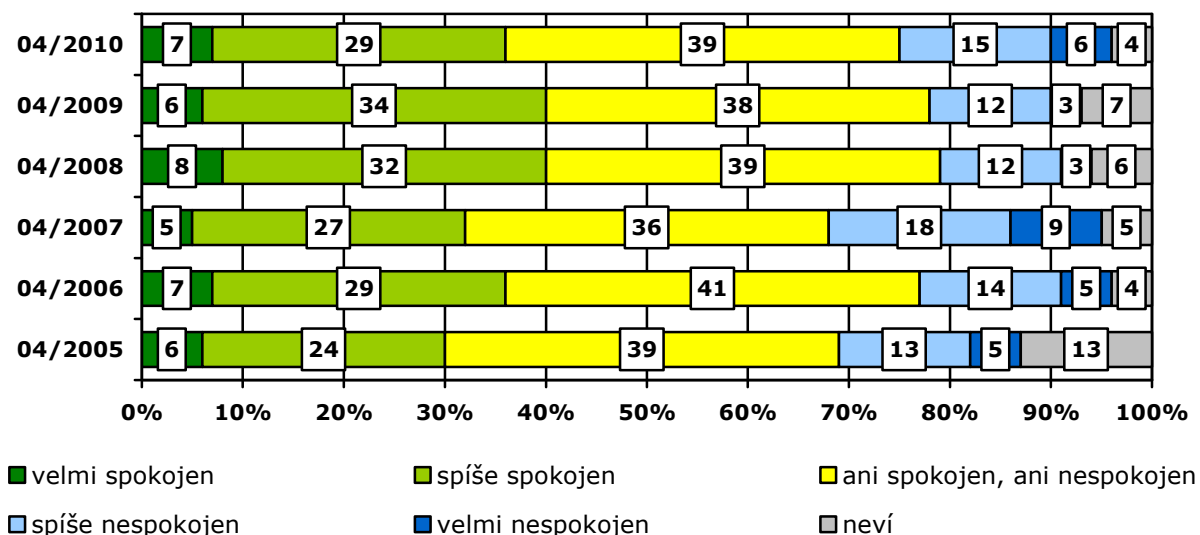
⁴ Znění otázky: „Cítíte se nejen jako občan České republiky, ale i jako občan Evropské unie?“ Varianty odpovědí: často; někdy; nikdy se tak necítíte.

⁵ Znění otázky: „Myslíte si, že v souvislosti se vstupem naší země do EU se Vaše životní úroveň:“ Varianty odpovědí: zvýšila; nezměnila se; snížila?

⁶ „Souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, aby bylo za měnu České republiky přijato euro?“ Varianty odpovědí: Rozhodně souhlasíte; spíše souhlasíte; spíše nesouhlasíte; rozhodně nesouhlasíte.

Mezi občany České republiky převládá s členstvím v Evropské unii spokojenost (7 % velmi spokojen + 29 % spíše spokojen) nad nespokojeností (6 % velmi nespokojen + 15 % spíše nespokojen). Nejčtenější skupinu však tvoří lidé, kteří nejsou s členstvím ani spokojeni ani nespokojeni (39 %). Oproti loňským hodnotám se mírně snížil podíl spokojených a naopak mírně zvýšil podíl nespokojených respondentů, z dlouhodobého pohledu je i přes výkyvy „rozložení sil“ podobné, spokojení vždy převažují nad nespokojenými (viz graf 1).

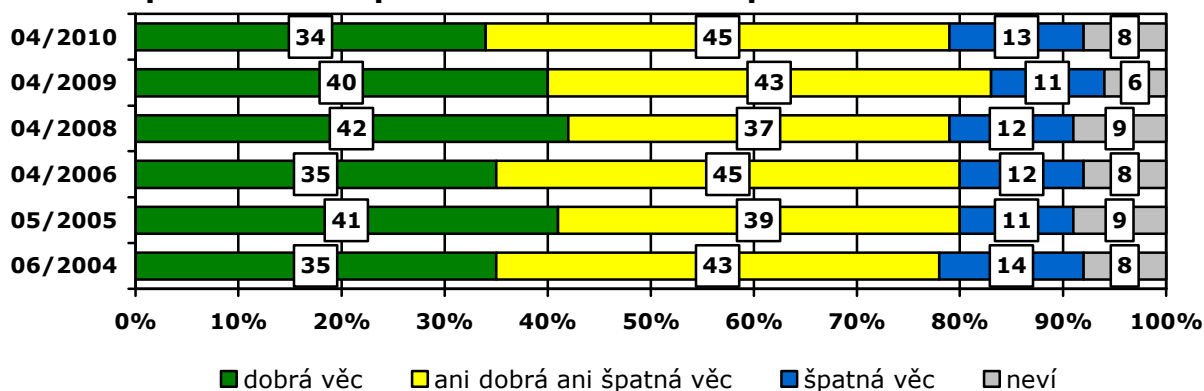
Graf 1: Spokojenost s členstvím v Evropské unii

Spokojenost s členstvím v Evropské unii souvisí s věkem, vzděláním a životní úrovní. Spokojeni jsou statisticky významně častěji lidé mladší (s rostoucím věkem podíl vyjádření o spokojenosti průběžně klesá, ve středních věkových kategoriích ve prospěch neutrální varianty, v nejstarší kategorii 60 a více let i ve prospěch nespokojenosti). Spokojenost častěji vyjadřují také lidé vysokoškolsky vzdělaní a lidé se subjektivně deklarovanou dobrou životní úrovní. Jako další třídící proměnná byla použita otázka⁷, zda, a popřípadě jak, dotázaný hlasoval v referendu o vstupu České republiky do Evropské unie. Podle očekávání jsou se členstvím v Evropské unii spokojenější lidé, kteří v referendu hlasovali pro vstup ČR do EU. Z hlediska sympatie k politickým stranám spokojenost s členstvím v unii častěji vyjadřují stoupenci ODS, naopak nespokojenost sympatizanti KSČM.

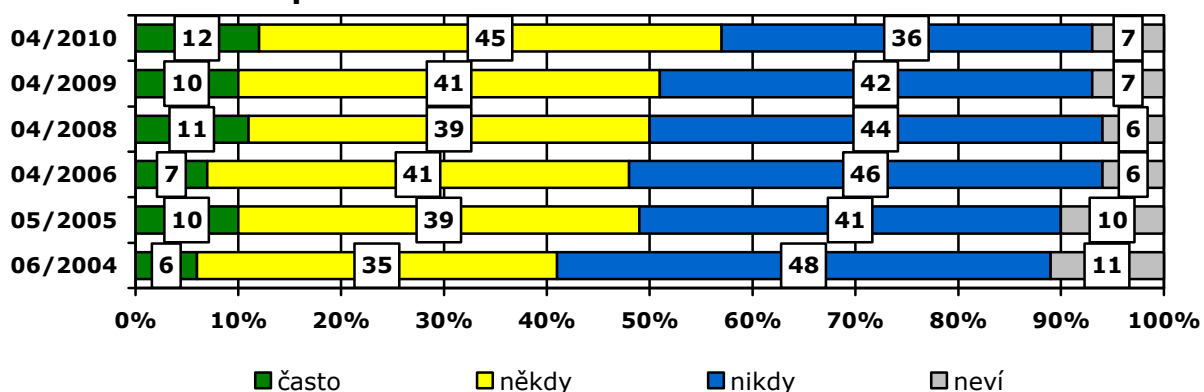
Také v další otázce, kterou bylo zjišťováno, zda čeští občané vnímají členství v Evropské unii jako dobrou věc pro Českou republiku, převažovaly pozitivní odpovědi nad odpověďmi negativními (34 % ku 13 %). Lidí, kteří zaujali k této otázce neutrální postoj, přesněji přiklonili se k možnosti odpovědi „ani dobrá ani špatná věc“, byla v souboru dotázaných necelá polovina (45 %). V průběhu sledování této otázky se několikrát změnilo pořadí u nejčtenější zastoupené varianty odpovědi, a to mezi pozitivní a neutrální kategorií. Příznivé hodnocení však (stejně jako u předešlé otázky) vždy významně převyšovalo hodnocení nepříznivé (viz graf 2).

⁷ „Pamatujete si, zda jste hlasoval v roce 2004 v referendu o vstupu České republiky do Evropské unie, a pokud ano, hlasoval jste pro vstup nebo proti vstupu ČR do EU?“ Varianty odpovědí: nehlasoval jste; hlasoval jste pro vstup; hlasoval jste proti vstupu.

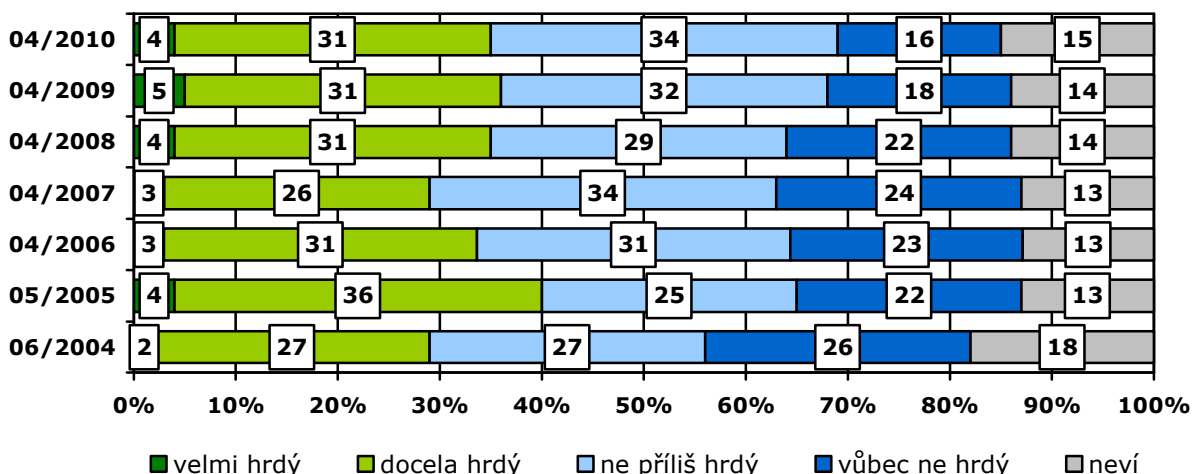
Graf 2: Je pro Českou republiku členství v Evropské unii dobrá věc?

Také s hodnocením, zda členství v Evropské unii je pro Českou republiku dobrou či špatnou věcí, souvisí věk a vzdělání respondenta, jeho životní úroveň a sympatie k politickým stranám. Názor, že členství v EU je dobrá věc, statisticky významně častěji zastávají mladí lidé do třiceti let, lidé s vysokoškolským vzděláním, lidé se subjektivně deklarovanou dobrou životní úrovní a voliči ODS. Na druhé straně členství v EU považují za špatnou věc spíše lidé starší šedesáti let, lidé se špatnou životní úrovní a z hlediska politického přesvědčení voliči KSČM.

Téměř polovina dotázaných (45 %) se alespoň někdy cítí být nejen občanem České republiky, ale také občanem Evropské unie. Zhruba desetina oslovených občanů (12 %) zažívá tento pocit často. Více než třetina účastníků výzkumu (36 %) se necítí být občanem Evropské unie nikdy. Podrobný přehled výsledků a vývoj v čase je zobrazen v grafu 3. V dlouhodobé perspektivě můžeme vysledovat trend snižování četnosti u skupiny dotázaných, kteří se necítí být občanem EU nikdy a také u dotázaných v této otázce nerozhodnutých ve prospěch lidí, kteří se cítí být euroobčany alespoň někdy.

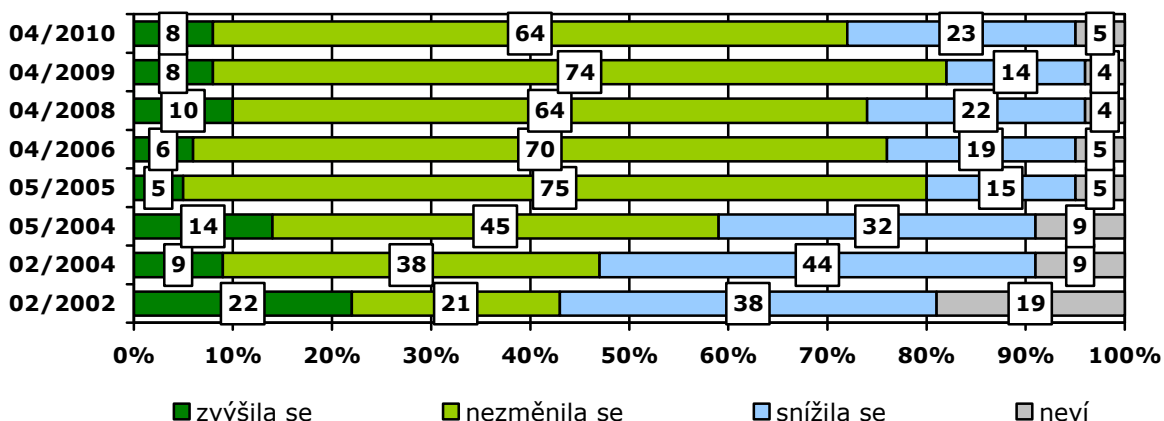
Graf 3: Jak často se cítíte nejen jako občan České republiky, ale i jako občan Evropské unie?

Vztah k Evropské unii byl zkoumán, jak již bylo řečeno v úvodu, také jako pocit hrdosti na evropské občanství. Velmi hrdých, resp. docela hrdých euroobčanů jsou mezi Čechy 4 %, resp. 31 %. U Čechů tudíž převládá postoj, že na evropské občanství hrdí nejsou. Zhruba šestina (16 %) oslovených občanů není vůbec hrdá a další třetina (34 %) je nepříliš hrdá. Přehled výsledků včetně srovnání s předešlými výzkumy nabízí graf 4.

Graf 4: Jak moc jste hrdý na to, že jste občanem Evropské unie?

U dvou posledně analyzovaných otázek, tedy u pocitu hrdosti na euroobčanství a pocitu příslušnosti k EU se jako hlavní dělicí charakteristika projevil věk dotázaných. Mladí lidé zhruba do třiceti let se významně častěji cítí být občany EU a častěji jsou na to hrdí než ostatní věkové skupiny. U lidí starších šedesáti let byla častěji zaznamenána odpověď, že se necítí jako občané Evropské unie nikdy. Jako obvykle, i u těchto otázek měli lepší vztah k Evropské unii lidé s dobrou životní úrovní.

Přesvědčivá většina dotázaných (64 %) deklaruje, že se v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie nezměnila její životní úroveň. Pětina oslovených občanů (23 %) se životní úroveň snížila a necelé desetiny (8 %) se naopak životní úroveň v souvislosti se vstupem do EU zvýšila. Před vstupem tvořili nejpočetnější skupinu skeptici považující členství ČR v Unii za možné ohrožení své životní úrovně, zatímco respondenti přesvědčení, že se vstup do EU jejich životní úrovně nedotkne, byli v menšině. Po vstupu do EU došlo k obratu a většina dotázaných se vyjadřuje v tom smyslu, že se jim životní úroveň nezměnila. Přehled výsledků, jak se vstup do EU promítl do životní úrovně respondentů, přináší graf 5.

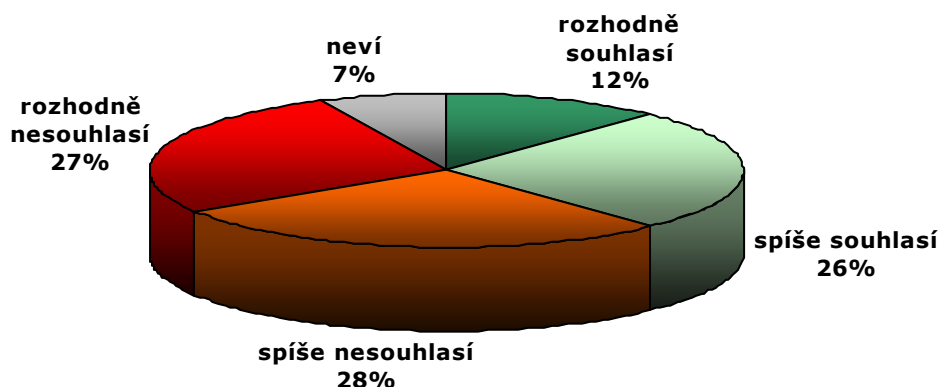
Graf 5: Vývoj životní úrovně v souvislosti se vstupem ČR do EU (v %) ⁸

⁸ Před vstupem ČR do EU byla tato otázka pokládána ve znění: „Očekáváte, že v souvislosti se vstupem naší země do EU se Vaše životní úroveň zvýší, nezmění se nebo se sníží?“

Přesvědčení, že se jim zvýšila po vstupu ČR do EU životní úroveň, jsou častěji lidé z věkové skupiny do 29 let, vysokoškoláci a lidé s dobrou životní úrovní. Šedesátiletí a starší měli stejně jako lidé se špatnou životní úrovní častěji pocit, že jejich životní úroveň v souvislosti se vstupem do EU klesla.

Graf 6 zobrazuje rozložení názorů na přijetí eura za měnu České republiky. Většina účastníků výzkumu (28 % + 27 % v součtu odpovědí „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“) se staví proti zavedení eura v ČR. Pro euro se vyslovilo 12 % dotázaných rozhodně a 26 % spíše.

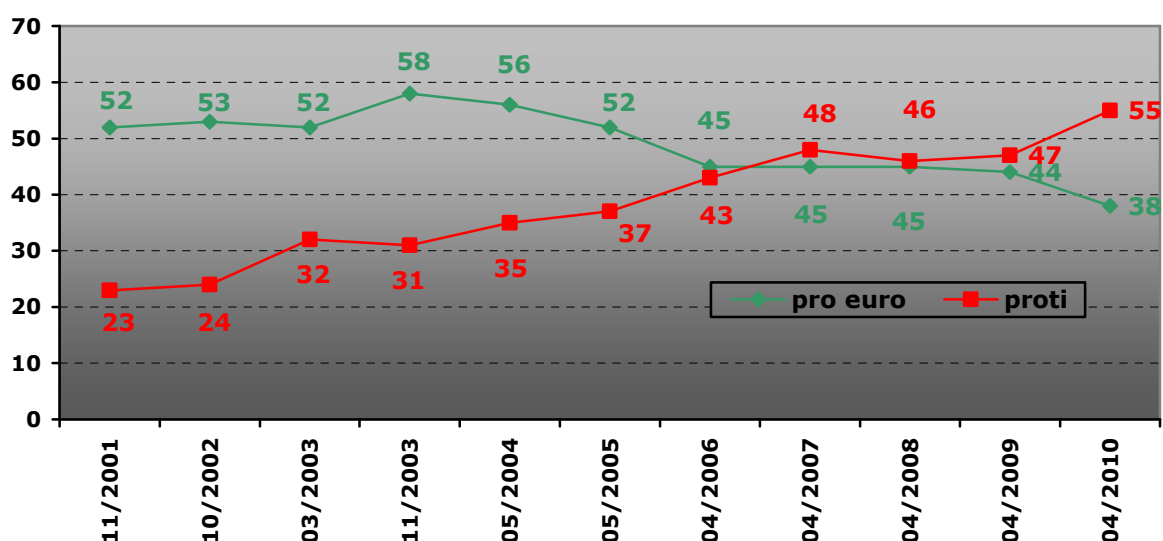
Graf 6: Názory na přijetí eura za měnu České republiky

Mezi zastánce eura patří statisticky významně častěji voliči ODS, vysokoškoláci, mladí lidé do třiceti let a lidé s dobrou životní úrovní. Mezi odpůrce pak voliči ČSSD a v mnohem větší míře voliči KSCM, senioři, vyučení a lidé se špatnou životní úrovní.

Mezi lety 2001 a 2010 došlo k převrácení většinových preferencí, v roce 2007 odpůrci zavedení eura poprvé získali mírnou převahu nad zastánci. V posledním výzkumu pak tento rozdíl nabyl na významu a činí 17 %.

Graf 7: Názory na přijetí eura za měnu České republiky – vývoj (v %)

Pozn.: „Pro euro“ tvoří součet odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, „proti“ tvoří součet odpovědí „rozhodně nesouhlasí“ a „spíše nesouhlasí“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.